

Ν Ε Ο Ε Λ Λ Η Ν Ι Κ Α
Δοκίμια καὶ Μελέται

Ἀθῆναι
τυπογραφεῖον Μηνᾶ Μυρτίδη

1953

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΙΝΑ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΚΟΝΤΥΛΑΚΗ

Α'

σσ. 164-165:

Ὁ Κοντυλάκης ἦλθεν εἰς Χανιά ἀρχομένου τοῦ 1879. Ἀπὸ τῆς Μαρτίου τοῦ ἔτους ἐκείνου ὑπηρετεῖ ὡς βοηθὸς γραμματέως τοῦ Ἐφετείου Χανίων, εἰς τὴν θέσιν δὲ ταύτην παραμένει μέχρι τῆς 15ης Ὀκτωβρίου. Ἔττα διορίζεται γραμματεὺς τοῦ εἰρηνοδικείου τῆς πρωτεύουσας. Τὰ Χανιά τῆς ἐποχῆς δὲν εἶναι ἡ σημερινὴ πόλις, τὰς ἐντυπώσεις τοῦ παλαιοῦ τμήματος τῆς ὁποίας καλύπτουν οἱ ὠραῖοι ἔξω τοῦ ἐνετικοῦ φρουρίου συνοικισμοί. Τῷ 1879 τὸ Διοικητήριον καὶ τὰ διναστικά γραφεῖα στεγάζονται εἰς τὸ Καστέλλι, εἰς τὸ Σαράϊ, ὅπως σπανιώτερον ἀκούεται καὶ σήμερον. Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως εἶναι κατὰ πλειονοψηφίαν τουρκικὸς, τὸ Δημαρχεῖον τοῦ Σαντριβανιόυ χρησιμεύει καὶ ὡς νοσοκομεῖον. Τὰ ἐνετικὰ τεῖχη καὶ τὰ τουρκικὰ καφάσια εἶναι ἀκόμη σῶα ἐξ ὀλοκλήρου. Ἡ κεντρικὴ πύλη κλείεται μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, διὰ τὴν ἀνοίξῃ κατὰ τὴν ἀνατολήν. Ὁ ὀρθόδοξος ἐπίσκοπος ἔχει στενοὺς συγγενεῖς τούρκους, ὅταν δὲ ἀποθάνῃ, θά ἔλθῃ εἰς τὸ μέσον τὸ περιλάλητον ζήτημα, τὰ δεσποτικά. Δρόμοι μετὰ τὴν ἐπαρχίαν δὲν ὑπάρχουν σχεδόν. Μετὰ ἄλλας πόλεις τὰ Χανιά συγκοινωνοῦν διὰ θαλάσσης, μετὰ τὰς ἐπαρχίας τοῦ νομοῦ διὰ τῶν ἀτραπῶν τῆς ἐνετοκρατίας, ὅσας ἐπιδιώρθωσεν ἡ Αἴγυπτος τοῦ Μουσταφᾶ Κιριτλή. Κατὰ δεκαπενθήμερον διέρχεται τὸ ἀτμόπλοιον, προσέρχόμενον ὄχι ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ, ἀλλ' ἀπὸ τὴν Σύρον καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν· τὸ πακέτο (ταχυδρομικὸν δέμα) ἀνοίγεται καὶ οἱ προστρέχοντες παραλαμβάνουν τὴν ἀλληλογραφίαν των, ὅσοι δὲ ἔχουν νὰ στείλουν καταθέτουν ἐκεῖ, ἄνευ γραμματοσήμου, τὰς ἐπιστολάς καὶ τὰ χρηματοδέματα. Εἰς τὴν προκυμαίαν τὰ μαγαζιά δὲν ἔχουν καὶ πολλὴν εἰδικότητα. Ὁ λαδομαζαδὴς, ὅπου μετροῦν τὸ λάδι μετὰ τὸ κάρτο, ἔχει ὡς παράρτημα ὑφασματοπωλεῖον· ἀλλὰ τὸ κυριώτερον χρησιμεύει ὡς τράπεζα διὰ τὸν ἀγρότην. Βεγγάζιοι, οἰκισθέντες πρό τινων δεκαετηρίδων εἰς τὸ Κούν-Καπί, πρό τῆς πύλης τῆς Ἄμμου (Sabbionera τῶν Ἐνετῶν) ἐκτελοῦν τὰς ταπεινοτέρας ἐργασίας τοῦ λιμένος καὶ τῆς ἀγορᾶς, οἱ χαλιχοῦτες. Ἡ πόλις ἔχει δύο χριστιανικοὺς ναοὺς,

τόν τῆς ἐνετοκρατίας τῶν Ἀγίων Ἀναγύρων στά ρ ω μ έ ὶ κ α σ ο -
 κ ἄ κ ι α καί τόν νεόκτιστον τῶν Εἰσοδίων, ἀνεγερθέντα ἐπὶ ἑνὸς πα-
 λαιοῦ λαδομαγαζέ, ποῦ προὔπηρξε ναδς (*Santa Chiara*). Οἱ κάτοικοι φοροῦν
 ἀδιακρίτως τὴν β ρ ἄ κ α καί ξεχωρίζουν ἀπὸ τὸ φέσι καί τὴν ζώνην·
 ὄλιγοι εἶναι οἱ φ ρ α γ κ ο φ ο ρ ε μ έ ν ο ι . Εἷς ὀδοντίατρος ἀναχω-
 ρῶν διὰ Ρέθεμον καί Ἡράκλειον ἀγγέλλει, ὅτι ἐδίδαξε τὴν τέχνην του
 εἰς ἕνα κουρέα, εἰς τόν ὁποῖον καί πρέπει νά ἐμπιστεῦνται οἱ ὀδονταλ-
 γοῦντες. Σ π ε τ σ α ρ ί ε ς δέν ἦσαν πολλαί· ὁ Γάλλος ἰατρός Βώμ μόν-
 νος μετῆρχετο καί τόν φαρμακοποιόν, ἐκαυχᾶτο δέ συνάμα, ὅτι ἐξέκα-
 νε τοὺς Τούρκους, τοὺς ὁποίους τῷ ἐνεπιστεύοντο πρὸς θεραπείαν ἢ χει-
 ρουργικὴν ἐπέμβασιν κατὰ τὰς ἐπαναστάσεις. Τὸ κυβερνητικόν τυπογραφεῖ-
 ον ἐξετύπωνε τώρα καί ἐλληνικὴν ἔκδοσιν τῆς ἡμιεπισήμου "Κ ρ ἦ τ η ς";
 ἐφημερίδος τῆς Γενικῆς Διοικήσεως, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλύτερον μέρος
 κατελάμβανον αἱ συζητήσεις τῆς Κρητικῆς Συνελεύσεως, τῆς ὁποίας προή-
 δρευεν ἡ ~~ἡ~~ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Πασσᾶς. Ἡ πόλις δέν εἶχεν ἀκόμη γυ-
 μνάσιον, οἱ ἐπιστήμονες ἦσαν σπάνιοι, οἱ φοιτηταί εἶχον ἡλικίαν, μύστα-
 κα καί πολεμικὴν πεῖραν. Οἱ κ α ρ α β α ν ἄ δ ε ς ἀπέσπων τοὺς πα-
 τριώτας ἀπὸ τὴν προπαρασκευὴν κινήματων διὰ τοῦ λ ο υ φ έ , τοῦ διο-
 ρισμοῦ εἰς εἰρηνικὰς θέσεις τελωνείων, εἰρηνοδικείων καί ἐπαρχείων.
 Οἱ συμβολαιογράφοι ἀνῆκον καί εἰς τὰ δύο θρησκευήματα (δέν δυνάμεθα
 νά εἰπώμεν φυλάς, ἀφοῦ καί οἱ μουσουλμᾶνοι ἦσαν γνήσιοι Κρητες), μᾶ-
 λιστα συνεταιρίζοντο εἰς ἕξ ἐκάστου θρησκευήματος, διὰ νά ἐργάζωνται
 ἐπιτυχέστερον· ὁ εἷς ἔγραφεν εἰς τὴν τουρκικὴν τὰ χ ο τ ζ έ θ ι α γ
 καί ὁ ἄλλος ἐλληνιστὶ τὰ σ υ μ β ὀ λ α ι α . Ἐν τοσοῦτῳ εἰς τὰ χω-
 ρία ἠκολούθουν τὴν παλαιότεραν παράδοσιν νά γράφουν τοὺς γ ι α φ -
 τ ἄ δ ε ς (διανεμητήρια) μόνοι των, χωρὶς νά φροντίζουν διὰ τὴν νο-
 μιμοποίησιν τῶν τίτλων.